Europos Parlamentas
2019-2024

Žuvininkystės komitetas

2022/0195(COD)

26.5.2023

NUOMONĖ

Žuvininkystės komiteto

pateikta Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetui

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl gamtos atkūrimo
(COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

Nuomonės referentė: Caroline Roose

(*) Susijusių komitetų procedūra. Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnis

PA_Legrej

TRUMPAS PAGRINDIMAS

2019 m. Tarpvyriausybinė biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platforma (IPBES) pasauliniu mastu paskelbė įspėjimą: „Gamtos būklė dar niekada žmonijos istorijoje taip sparčiai neblogėjo, rūšių nykimo tempas spartėja, o tai jau daro didelį poveikį žmonių populiacijoms visame pasaulyje.“[1] Tačiau pranešime taip pat nurodyta, kad dar ne per vėlu imtis veiksmų, tačiau šių veiksmų gamtai išsaugoti ir atkurti turi būti imtasi greitai.

Europos aplinkos agentūros 2019 m. ataskaitoje „Marine Messages II“[2] pabrėžiama, kad reikia skubiai imtis veiksmų jūrų ekosistemoms atkurti, visų pirma siekiant padidinti atsparumą klimato kaitai ir sustabdyti biologinės įvairovės nykimą. Europos Audito Rūmų 2020 m. specialiojoje ataskaitoje „Jūros aplinka: ES apsauga – plati, bet ne išsami“[3] apžvelgiami galiojantys teisės aktai ir parodoma, kad „ES apsaugos taisyklės nepadėjo atkurti svarbių ekosistemų ir buveinių“.

Vertinant ES biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m. buvo padaryta išvada, kad ES tikslas iki 2020 m. atkurti bent 15 proc. nualintų ekosistemų nebuvo pasiektas. Todėl logiška, kad ekosistemų atkūrimas yra vienas iš 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos prioritetų.

Pasiūlymas dėl reglamento suteikia galimybę keisti požiūrį. Parlamento prašymu jame nustatyti keli privalomi ekosistemų atkūrimo tikslai. Valstybės narės turės pasiekti šiuos tikslus rengdamos nacionalinius gamtos atkūrimo planus, kurie turėtų sudaryti sąlygas juos įgyvendinti kuo arčiau atitinkamų teritorijų.

Pasiūlymo 5 straipsnis yra tiesiogiai susijęs su jūrų ekosistemomis, taigi ir su žuvininkystės sektoriumi. Nuomonės referentė nusprendė šiame nuomonės projekte nenagrinėti 4 ir 6–10 straipsnių, susijusių su kitomis ekosistemomis. Tačiau reikėtų pažymėti, kad šių ekosistemų (pakrantės ekosistemų, vandentakių) atkūrimas gali turėti teigiamą poveikį jūrų žuvininkystei, pavyzdžiui, panaikinant jūrų ekosistemoms kenkiančią taršą arba atkuriant nerštavietes ir jauniklių augimo vietas, kuriose aptinkamos tam tikros jūrų rūšys.

Jūrų ekosistemų atkūrimas neatsiejamas nuo bendros žuvininkystės politikos (BŽP) tikslų. Be geros ekosistemų būklės negali būti geros žuvų populiacijų būklės, todėl negali būti jokios žvejybos veiklos. Nualintų jūrų ekosistemų atkūrimas yra labai svarbus užtikrinant ilgalaikį žvejybos veiklos tvarumą. Tai visiškai atitinka ekosistemomis grindžiamo žuvininkystės valdymo koncepciją pagal BŽP.

Ekosistemų atkūrimui reikės imtis erdvės apsaugos priemonių. Neseniai Europos Parlamento Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminio skyriaus atliktas tyrimas dėl teritorijų apsaugos priemonių, priimtų žuvininkystės valdymo srityje, sąnaudų ir naudos[4] parodė, kad tokių priemonių taikymas yra ekonomiškai naudingas žuvininkystės ir akvakultūros sektoriams ir

[1] IPBES (2019): *Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services.*
[2] EAA ataskaita Nr. 17/2019 *„Marine messages II: Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem based approach“.*
[3] Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 26/2020 „Jūros aplinka: ES apsauga – plati, bet ne išsami“.
[4] *Costs and benefits of spatial protection measures as tools for fisheries management, PE 733.087 – July 2022.*

leidžia stabilizuoti laimikius ten, kur jie mažėja, bei kartu kurti darbo vietas ir didinti smulkių žvejų pajamas.

Todėl nuomonės referentė pritarė bendram pasiūlymo dėl reglamento požiūriui ir ypač norėtų atkreipti dėmesį į keturis punktus.

Atkūrimo tikslai

Pasiūlyme dėl reglamento numatyti tikslai, susiję su teritorija, kurioje turi būti įdiegtos atkūrimo priemonės. Nors šių ištekliais grindžiamų tikslų privalumas yra tai, kad juos lengva įvertinti, juos reikia papildyti rezultatais grindžiamais tikslais. Remdamasi Europos Parlamento rezoliucijomis, Tarptautinės gamtos apsaugos sąjungos (IUCN) rekomendacijomis ir ES biologinės įvairovės strategija, nuomonės referentė siūlo iškelti tikslą iki 2030 m. atkurti bent 30 proc. nualintų jūrų ekosistemų, iki 2040 m. – 60 proc. ir 2050 m. – 90 proc. Kad būtų pasiekti rezultatais grindžiami tikslai, nuomonės referentė taip pat siūlo padidinti ištekliais grindžiamus tikslus.

Jūrų ekosistemų atkūrimo priemonių įgyvendinimas

Jūrų ekosistemų atkūrimas skiriasi nuo kitų rūšių ekosistemų atkūrimo dėl tarpvalstybinio jūrų ekosistemų pobūdžio. Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo nustatyta, kad Sąjunga turi išimtinę kompetenciją jūrų biologinių išteklių išsaugojimo srityje. Nors valstybės narės galės nacionaliniu lygmeniu imtis būtinų priemonių, kad įgyvendintų savo nacionalinį kitų ekosistemų atkūrimo planą, jūrų ekosistemų atveju tai bus retai įmanoma.

Europos Komisija nusprendė atkūrimo priemonių priėmimą grįsti esamomis BŽP priemonėmis, visų pirma BŽP pagrindinio reglamento (Reglamentas (ES) Nr. 1380/2013) 11 ir 18 straipsniais.

Pagal BŽP įdiegti mechanizmai reiškia, kad kiekviena valstybė narė, suinteresuota žvejybos veiklos, kuriai taikoma išsaugojimo priemonė, valdymu, turi sutikti su ta priemone. Šis vieningo balsavimo reikalavimas apsunkina būtinų priemonių priėmimą. 2020 m. Europos Audito Rūmai parodė, kad per septynerius metus ši procedūra buvo sėkminga tik labai retais atvejais.

Todėl kyla realus pavojus, kad valstybės, kurios į savo nacionalinius atkūrimo planus įtraukė apsaugos priemones, negalės jų įgyvendinti, jei kita valstybė tam papriešta raus. Priemonės, kurių reikia reglamente nustatytiems tikslams pasiekti, galėtų būti blokuojamos.

Siekiant išvengti tokios padėties, turėtų būti skatinamas valstybių narių bendradarbiavimas rengiant nacionalinius atkūrimo planus. Valstybės taip pat turėtų turėti galimybę pateikti bendras rekomendacijas kartu su atkūrimo plano projektu. Priėmus galutinį atkūrimo planą, turėtų būti nustatytas 12 mėnesių terminas, per kurį valstybės narės turi pateikti bendras rekomendacijas, jei jos to dar nebuvo padariusios. Galiausiai, blokavimo atveju Europos Komisija turėtų turėti galimybę taikyti skubos procedūrą, numatytą pagrindiniame BŽP reglamente.

Rūšys, kurių buveines reikia atkurti

Rūšių, kurių buveines reikia atkurti (3 priedas), sąraše yra apie dvidešimt rūšių ir jis pasižymi keletu trūkumų. Nuomonės referentė mano, kad į tą sąrašą reikėtų įtraukti šias papildomas rūšis, įtraukiant rūšis, kurios pagal IUCN kategorijas klasifikuojamos kaip sparčiai nykstančios arba nykstančios, taip pat komercines rūšis, kurių buveinių atkūrimas pagerintų šių išteklių būklę ir ilguoju laikotarpiu būtų naudingas žvejams.

Skaidrumas ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas

Sėkmingas šio reglamento įgyvendinimas daugiausia priklausys nuo vietos bendruomenių, įskaitant žvejus, įsipareigojimo atkurti jūrų ekosistemas. Nuomonės referentė mano, kad turėtų būti sustiprintos pasiūlymo dėl reglamento nuostatos dėl konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis ir skaidrumo. Taip pat pageidautina dažniau atnaujinti nacionalinius atkūrimo planus, kad būtų galima kuo greičiau atsižvelgti į turėsimus duomenis ir vertinimus.

Žuvininkystės komitetas ragina atsakingą Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetą siūlyti atmesti Komisijos pasiūlymą.

NUOMONĘ TEIKIANČIO KOMITETO PROCEDŪRA

Pavadinimas	Gamtos atkūrimas
Nuorodos	COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD)
Atsakingas komitetas Paskelbimo plenariniame posėdyje data	ENVI 4.7.2022
Nuomonę pateikė Paskelbimo plenariniame posėdyje data	PECH 4.7.2022
Susiję komitetai - paskelbimo plenariniame posėdyje data	24.11.2022
Nuomonės referentas (-ė) Paskyrimo data	Caroline Roose 15.9.2022
Svarstymas komitete	30.11.2022 24.1.2023
Priėmimo data	24.5.2023
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 15 –: 13 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, France Jamet, Predrag Fred Matić, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Marc Tarabella
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Martin Hlaváček, Ska Keller, Gabriel Mato, Raffaele Stancanelli, Lucia Vuolo, Stéphanie Yon-Courtin
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (209 straipsnio 7 dalis)	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, Marco Campomenosi, Clare Daly, Gilles Lebreton, Mick Wallace

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

15	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Raffaele Stancanelli
ID	Marco Campomenosi, France Jamet, Gilles Lebreton
PPE	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Lucia Vuolo
Renew	Asger Christensen, Martin Hlaváček, Jan Huitema

13	-
NI	Marc Tarabella
Renew	Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić
The Left	Clare Daly, Mick Wallace
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ska Keller, Caroline Roose

0	0

Sutartiniai ženklai:
+ : už
- : prieš
0 : susilaikė